

► Thema: **Economie**
DSO/Programmamanagement, Strategie en Onderzoek

PSO is het strategisch advies- en onderzoeksbureau van DSO; PSO onderzoekt, verzamelt en ontsluit informatie en adviseert over strategie, innovatie en de programmering van DSO-projecten.

Februari 2020

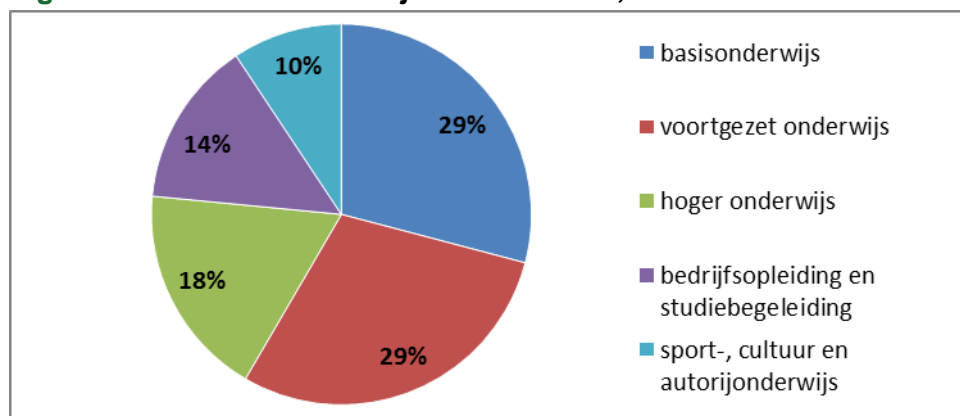
Ontwikkeling werkgelegenheid in Onderwijs en Zorg

De Werkgelegenheidsmonitor 2019 beschrijft de ontwikkeling van de werkgelegenheid in Den Haag in de periode 2000-2019 op hoofdlijnen. Deze kenniswijzer gaat dieper in op de ontwikkelingen in het Onderwijs en de Zorg. Daarbij wordt ook een vergelijking gemaakt met de andere grote steden en wordt speciale aandacht besteed aan de groei van het aantal zzp'ers.

Onderwijssector groeit flink

Begin 2019 telde Den Haag 19.320 banen in het Onderwijs. Dat is 6,7% van de totale Haagse werkgelegenheid. Het Basisonderwijs en het Vervolgonderwijs nemen het grootste aandeel voor hun rekening (beide 29%). Daarna komen het Hoger onderwijs (HBO en WO) en 'Bedrijfsopleidingen en studiebegeleiding' (resp. 18% en 14%). Tot slot is er nog een restcategorie met 'Sport- en cultureel onderwijs en autorijvaardigheden' (10%).

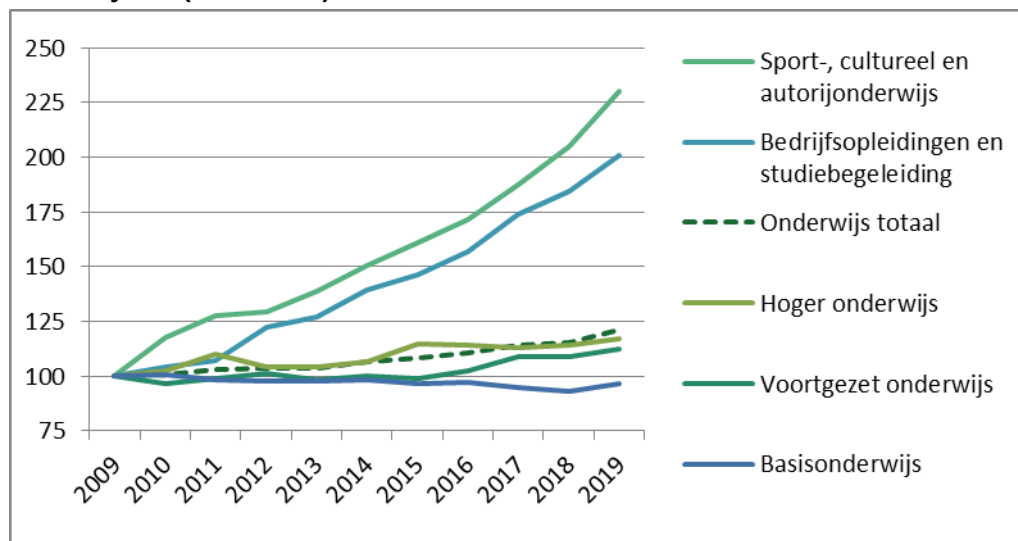
Figuur 1. Banen in Onderwijs naar branche, 1-1-2019

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking PSO

Ten opzichte van de 2009 is het aantal banen in het Onderwijs met 3.350 toegenomen, een groei van 21%. Er zijn echter grote verschillen per branche, zoals in figuur 2 te zien is. De groei doet zich vooral voor bij 'Bedrijfsopleidingen en studiebegeleiding' en bij 'Sport-, cultureel en autorijonderwijs'. Deze branches groeiden respectievelijk 130% en 100%. Ook het Voortgezet onderwijs en het Hoger onderwijs groeiden flink, maar minder sterk. Het aantal banen in het Basisonderwijs daarentegen kromp iets (-3%).

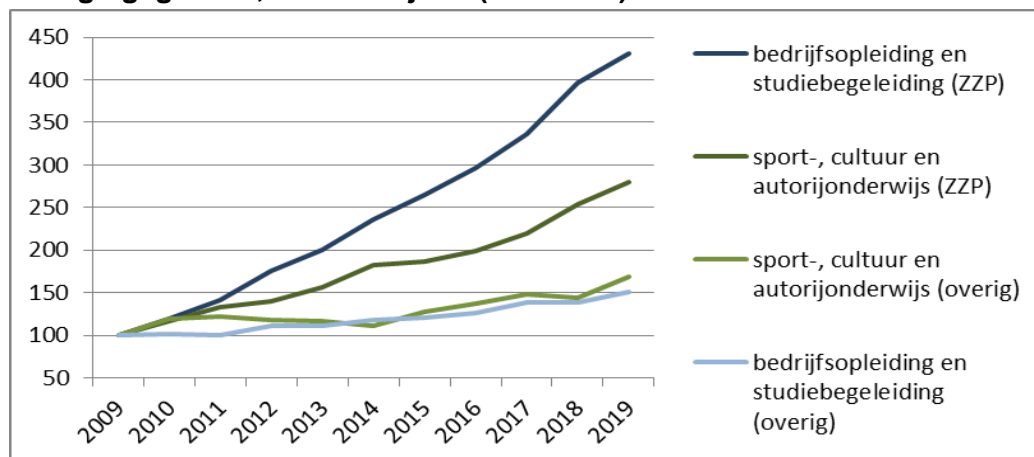
Figuur 2. Ontwikkeling van het aantal banen in het Onderwijs naar branche, in indexcijfers (2009=100)

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking PSO

Het aantal zzp'ers binnen de sector Onderwijs is de afgelopen jaren fors gegroeid, van 690 begin 2009 naar 2.370 begin 2019, een groeifactor van 3,4.¹ Zzp'ers komen bijna niet voor in het reguliere onderwijs (Basis, Voortgezet en Hoger onderwijs), maar wel bij 'Bedrijfsopleidingen en studiebegeleiding' en bij 'Sport-, cultureel en autorijonderwijs'. Het zijn vooral de zzp'ers bij 'Bedrijfsopleiding en studiebegeleiding' die voor groei van de werkgelegenheid binnen de sector Onderwijs zorgen. Onderstaande figuur laat dit zien. Hieronder bevinden zich wellicht ook docenten die via een payroll-constructie binnen het regulier onderwijs werkzaam zijn.

Figuur 3. Ontwikkeling van het aantal banen in het Onderwijs naar branche en vestigingsgrootte, in indexcijfers (2009=100)

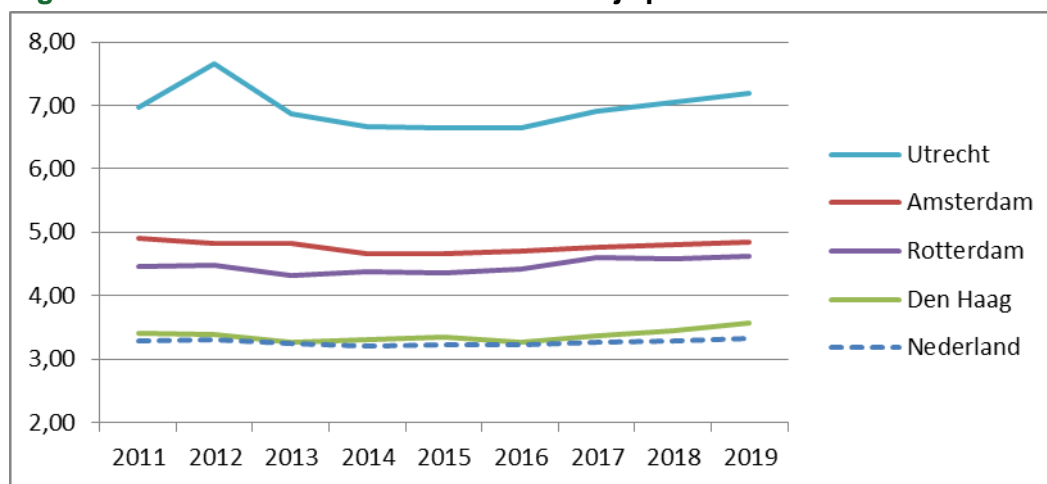

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking PSO

¹ Formeel gaat het om vestigingen met één werkzaam persoon. Voor de eenvoud noemen het zzp'ers. In ca. 5% van de gevallen gaat het om vestiging die onderdeel is van een bedrijf met meerdere vestigingen, en gaat het dus niet om een zelfstandige zonder personeel.

Onderwijs is direct gekoppeld aan het aantal inwoners. Als bevolking groeit, neemt het aantal leerlingen toe en daarmee de behoefte aan docenten. Op basis van CBS-cijfers is gekeken naar de ontwikkeling van het aantal werkenden in het Onderwijs per 100 inwoners in Nederland en de G4. Hoewel in alle vier grote steden het aantal werkenden in het Onderwijs sinds 2011 is toegenomen, is dat nauwelijks het geval als gekeken wordt naar het aantal werkenden in het Onderwijs per 100 inwoners. Uit onderstaande figuur blijkt verder dat Den Haag begin 2019 net boven het landelijk gemiddelde van 3,3 banen per 100 inwoners scoort. Amsterdam en Rotterdam liggen daar ruim boven en Utrecht ligt er ver boven. Alle drie hebben in tegenstelling tot Den Haag een 'echte' universiteit.

Figuur 4. Aantal werkenden in het Onderwijs per 100 inwoners in G4 en Nederland

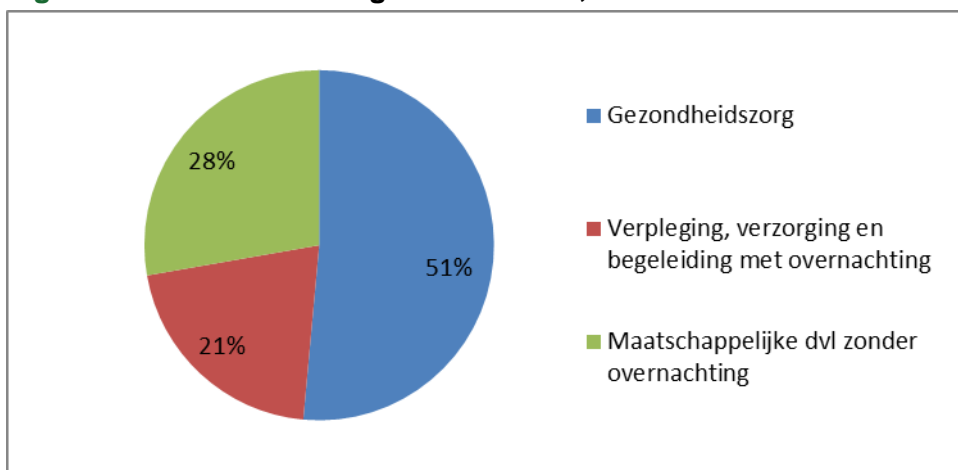
Bron: CBS, bewerking PSO

Als we inzoomen op het aantal zelfstandigen in het Onderwijs per 100 inwoners, dan blijkt dat zowel landelijk als in alle G4 sprake is van een forse toename. Den Haag scoort iets hoger dan Rotterdam en het landelijke gemiddelde, maar aanzienlijk lager dan Amsterdam en Utrecht. De toename van het aantal zzp'ers in Den Haag staat dus niet op zichzelf, maar weerspiegelt een landelijke trend.

Aantal zzp'ers in de Zorg groeit ook

De zorgsector is met 41.590 banen een van de grootste sectoren in Den Haag (goed voor 14,4% van de werkgelegenheid). De Gezondheidszorg (care) is de grootste branche binnen de zorgsector. Goed voor ruim de helft van de banen. De branches "Verpleging, verzorging en begeleiding met overnachting" en Maatschappelijke dienstverlening zonder overnachting (cure) zijn beide goed voor ongeveer een kwart van de banen (zie figuur 5).

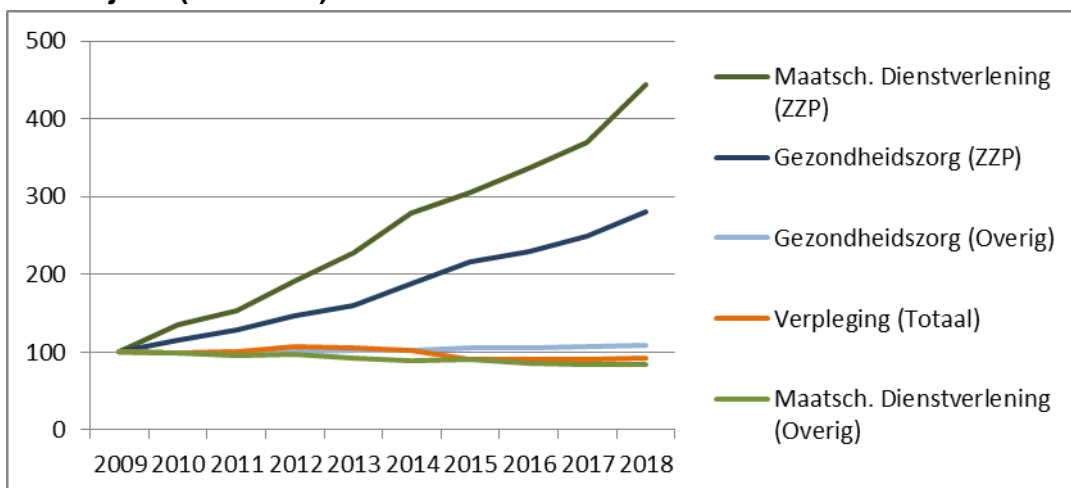
Figuur 5. Banen in de Zorg naar branche, 1-1-2019

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking PSO

In de afgelopen 10 jaar zijn er binnen de sector Zorg 2.520 banen bijgekomen, een groei van 6,5%. Opvallend is dat deze groei bijna uitsluitend te danken is aan de toename van het aantal zzp'ers. Het aantal banen bij overige vestigingen (met 2 of meer werknemers) daalde zelfs licht (- 0,9%). Ook zijn er grote verschillen tussen branches. Zo daalde het aantal banen in de Verpleging met 5%. In deze branche werken nagenoeg geen zzp'ers. Het aantal banen in de Gezondheidszorg groeide wel (+18%), maar deze groei werd vooral veroorzaakt door de toename van het aantal zzp'ers. Het aantal zzp'ers groeide met 3.200 en hun aandeel binnen deze branche nam toe van 4% begin 2009 tot 11% begin 2019. In de 'Maatschappelijke dienstverlening' was de groei van het aantal zzp'ers nog groter. Het aantal nam met 2.870 toe en het aandeel groeide van 3% naar 9%. Figuur 6 laat de ontwikkeling per branche zien.

Figuur 6 Ontwikkeling aantal banen in de zorg naar branche en bedrijfsgrootte, indexcijfers (2009=100)

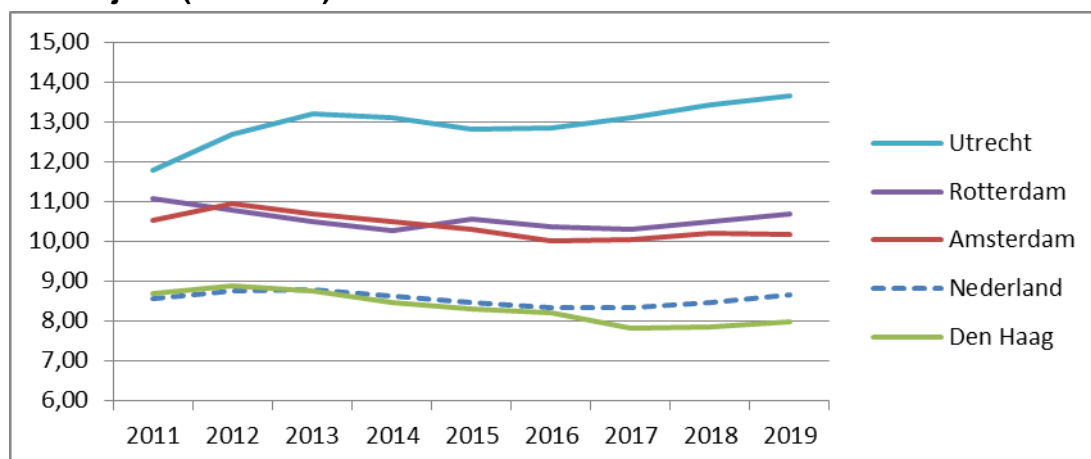

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking PSO

Ook voor de Zorgsector geldt dat naarmate het aantal inwoners groeit, de behoefte aan zorg toeneemt. Daarom is ook voor de Zorg gekeken naar de ontwikkelingen van het aantal werkenden per 100 inwoners (zie onderstaande figuur). Evenals bij het Onderwijs zien we

ook hier dat er nauwelijks sprake is van groei. In Den Haag is het aantal werkenden in de zorg per 100 inwoners zelfs iets gedaald ten opzichte van 2009 (van 10,5 naar 10,2) en is daarmee onder het landelijk gemiddelde gekomen. Ook in Amsterdam en Rotterdam is er sprake van een lichte daling. Alleen in Utrecht is sprake van een toename en ligt het niveau een stuk hoger. Waarschijnlijk komt dit deels doordat Utrecht (in tegenstelling tot Den Haag) een academisch ziekenhuis en minder inwoners heeft dan de andere G4. Bovendien profileert Utrecht zich sterk als stad van Health en ligt het heel centraal (aantrekkelijke vestigingslocatie).

Figuur 7 Ontwikkeling aantal banen in de zorg naar branche en bedrijfsgrootte, indexcijfers (2009=100)

Bron: CBS, bewerking PSO

Als we alleen kijken naar de ontwikkeling van het aantal zelfstandigen per 100 inwoners in de G4 en Nederland, dan zien we overal bijna een verdubbeling ten opzichte van 2011. In Den Haag ligt het aantal zelfstandigen per 100 inwoners iets onder het aantal Amsterdam, Utrecht en het gemiddelde van Nederland, maar de stijging ten opzichte 2011 is het grootst van de G4 (van 0,4 naar 0,7).

Slot

Evenals bij het Onderwijs zien we dat de groei van het aantal banen in de Zorg sterk gerelateerd is aan de groei van de bevolking. Verder zien we bij beide sectoren dat de groei vooral door toename van het aantal zzp'ers wordt veroorzaakt en dat die groei zich in bepaalde branches zich voordoet. Dit laatste kan te maken hebben met de wijze waarop zzp'ers zich inschrijven bij de KvK. Binnen de sector Onderwijs kiezen ze dan bijvoorbeeld voor de branche 'Studiebegeleiding' in plaats van 'Basisonderwijs' omdat ze een flexcontract of een payroll-constructie hebben. Een andere reden kan zijn dat steeds meer ouders hun kinderen naast school laten begeleiden bij het maken van huiswerk of bij de voorbereiding van een examen.

In de Zorg is naast de genoemde payroll-constructie een omslag te zien van intramuraal naar extramuraal. Doordat ouderen langer zelfstandig blijven wonen, neemt het aantal plaatsen in verzorgingshuizen af en neemt de Maatschappelijke dienstverlening (thuiszorg) toe.

In december 2019 meldde het CBS dat Zorginstellingen de laatste drie jaar bijna de helft meer hebben uitgegeven aan ingehuurd personeel. In 2015 werd daar 1,8 miljard euro aan besteed, vorig jaar was dat ruim 2,7 miljard euro. De zzp'ers en uitzendkrachten worden

steeds noodzakelijker om nijpende personeelstekorten op te vangen. Zorginstellingen hebben duizenden vacatures openstaan, waarvan vier op de tien moeilijk vervulbaar zijn. Om dit op te vangen, wordt personeel ingehuurd.

COLOFON

Uitgave

Gemeente Den Haag

DSO / Programmamanagement, Strategie en Onderzoek

Februari 2020

Inlichtingen

DSO / Programmamanagement, Strategie en Onderzoek

Henk van Andel (070-353 5565 / henk.vanandel@denhaag.nl)

De dienst Stedelijke Ontwikkeling aanvaardt geen aansprakelijkheid inzake het gebruik en toepassing van de gepresenteerde gegevens. Afwijkingen in absolute aantallen en % kunnen veroorzaakt worden door afrondingen. Bij gebruik van cijfers is bronvermelding verplicht.